

HALFJAARVERSLAG 2015

H.E.T. onderzoek

De Academische Werkplaats bij De Nieuwe Kans ([AW-DNK](#)) is een geformaliseerde, langdurige samenwerkingsrelatie tussen de praktijkinstelling De Nieuwe Kans in Rotterdam, de Rotterdamse Stichting De Verre Bergen en de afdeling kinder- en jeugdpsychiatrie van het VU Medisch Centrum in Amsterdam. AW-DNK bestaat sinds 1 oktober 2012. Het belangrijkste doel van AW-DNK is om wetenschappelijk onderzoek te doen onder jongvolwassen mannen (18-27 jaar) met een justitiële en anderszins (multi)problematische achtergrond. De drie onderzoekslijnen van AW-DNK vatten we samen onder het acroniem **H.E.T.** onderzoek (**H**ersenen, **T**raject en **E**ffect). Het **Hersenonderzoek** (neurobiologische onderzoek) houdt zich bezig met de neurobiologische en neurocognitieve kenmerken (zoals hersenfuncties en het autonome zenuwstelsel) die onderliggend kunnen zijn aan de multiproblematiek en die relevant kunnen zijn in het kader van het beoogde behandelingsucces. Het **Effectonderzoek** vergelijkt de effectiviteit en de werkzame elementen van interventies voor multiprobleem jongvolwassenen. Het **Traject** onderzoek verkent de justitiële carrières, zorgtrajecten en schoolloopbanen van de doelgroep in relatie tot hun persoonlijkheidskenmerken. Begin 2014 is AW-DNK gestart met een cohortstudie om de kenmerken van Rotterdamse multiprobleem jongeren in kaart te brengen. De deelnemers hiervoor worden geworven bij De Nieuwe Kans. Medio 2014 is daarnaast binnen deze cohortstudie, in het kader van het Effectonderzoek, een *Randomized Control Trial* (RCT) gestart. De deelnemers voor de RCT worden bij het Jongerenloket geworven en op basis van toeval (*random*) naar één van de speciaal geselecteerde Rotterdamse interventies doorverwezen.

In dit halfjaarverslag wordt verslag gedaan van **H.E.T.** onderzoek in de periode 1 januari 2015 tot en met 31 juli 2015. Dit halfjaarverslag vervangt de eerste twee 'Nieuwsflitsen' van AW-

DNK die gebruikelijk elk kwartaal worden verspreid onder de samenwerkingspartners en andere geïnteresseerden.

Voortgang

Op 15 juli 2015 deden in totaal **366** deelnemers mee aan **H.E.T.** onderzoek. In deze groep zitten **255** RCT deelnemers, die vanaf augustus 2014 vanuit het Jongerenloket werden doorgestuurd naar De Nieuwe Kans (experimentele groep) of naar één van de controle instellingen (voornamelijk Challenge Sports of Aan De Slag Met Zorg). Het responspercentage van de RCT was het afgelopen half jaar stabiel: **61%** van de multiprobleem jongvolwassenen die zich melden bij het Jongerenloket doet mee. Er zijn daarnaast inmiddels **111** jongvolwassenen die een traject volgen of hebben gevolgd bij De Nieuwe Kans die meedoen aan **H.E.T.** onderzoek. Deze jongeren zijn niet via de RCT-procedure doorgestuurd, maar zijn direct bij De Nieuwe Kans aangemeld door verschillende instanties of hebben zichzelf aangemeld. Het responspercentage van deze deelnemers is ook stabiel: **59%** van de deelnemers bij De Nieuwe kans doet mee aan **H.E.T.** onderzoek.

Vanaf nu komen de eerste resultaten van **H.E.T** onderzoek gestaag naar buiten. Tijdens de eerste verkenning van de data richten we ons op de kenmerken van onze onderzoeksgroep. Zo blijkt bijvoorbeeld dat **51%** van de van de deelnemers aan **H.E.T.** onderzoek tot nu toe (N=242) hoog scoort op de SCIL (*Screeningsinstrument voor lichtverstandelijke beperking*). Dit betekent dat bij deze groep het vermoeden van een licht verstandelijke beperking is vastgesteld en dat verder diagnostisch onderzoek zou moeten plaatsvinden. Meer tussentijdse resultaten worden besproken in de rubriek 'Symposium'.

Hersenonderzoek

Inmiddels zijn **55** jongeren onderworpen aan de uitgebreide metingen voor het Hersenonderzoek. Zij gingen in de fMRI scanner voor een hersenscan, in het EEG apparaat voor een meting van hun hersengolven en we onderzochten hun autonome zenuwstelsel (o.a. door middel van hartslagmetingen). Promovendus Josjan (Zijlmans) heeft een grote club 'bio-stagiairs' om zich heen verzameld. Zij helpen hem met de praktische uitvoering van het Hersenonderzoek en schrijven hun masterscripties over neurobiologische onderwerpen. Een van deze stagiairs (Marika) presenteerde samen met Josjan en haar medestagiair Marilene tijdens het symposium 'Onze doelgroep in beeld' (zie ook rubriek: Symposium) de eerste resultaten van haar onderzoek. Aan de hand van de workshop 'Koele kikkers en heethoofden' liet Marika haar publiek kennismaken met de hartslagmetingen van AW-DNK en legde zij uit hoe hartslag kan samenhangen met het vertonen van agressie. Haar onderzoek wijst namelijk uit dat de hartslag van jongvolwassenen die met voorbedachte rade agressief gedrag vertonen (proactieve agressie) in rust lager is dan de rusthartslag van

jongvolwassenen die niet proactief agressief zijn. Bovendien stijgt de hartslag van de proactieve agressieve groep minder bij het zien van een verdrietige film in vergelijking met de andere groep. Deze resultaten kunnen betekenen dat jongvolwassenen die proactief agressief zijn minder reageren op het verdriet van anderen, minder spanning ervaren en minder gevoelig zijn voor de consequenties van hun gedrag (bijvoorbeeld voor straf). Ze gedragen zich dus als 'koele kikkers'.

Effectonderzoek

Eind juni werd de **250ste** deelnemer van de RCT geïncorporeerd bij het Jongerenloket! Deze mijlpaal werd groots gevierd door AW-DNK. Promovenda Marie-Jollette (Luijks) trakteerde alle Jongerencoaches op heerlijk zelfgemaakte cupcakes (met dank aan projectcoördinator Reshmi Marhe) tijdens de team overleggen. Zij presenteerde ook een interessante quiz over **H.E.T.** onderzoek waarin de eerste tussentijdse resultaten werden gepresenteerd (zie o.a. Voortgang **H.E.T.** onderzoek). 250 deelnemers in de RCT betekent ook dat we ons streven van **500** deelnemers in totaal (voor augustus 2016) zeer waarschijnlijk gaan redden. Dat is goed nieuws want met dit aantal hebben we straks genoeg statistische 'power' om het effect van de interventies voor multiprobleem jongvolwassenen vast te stellen.

Voor het Effectonderzoek zijn we verder een interessante samenwerking aangegaan met collega onderzoekers in Amsterdam. Samen met Thijs Fassaert (GGD Amsterdam) maken we een vergelijking van ZRM (Zelfredzaamheidsmatrix) scores van de deelnemers van **H.E.T.**

onderzoek en jongvolwassenen in de Top-600. Onze nieuwe onderzoeksassistent Leonie (Harwig) is op dit moment bezig met de laatste data-analyses ten behoeve van haar masterscriptie over dit onderwerp.

In onze volgende nieuwsbrief gaan we uitgebreider op deze resultaten in.

Trajectonderzoek

In maart 2015 is het dossieronderzoek in volle vaart van start gegaan. Promovenda Laura (van Duin) is samen met twee stagiairs begonnen met het lichten van dossiers bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) voor de eerste groep deelnemers van **H.E.T.** onderzoek (N=353). De taak van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) is om kinderen van 0 tot 18 jaar te beschermen wanneer de ontwikkeling van het kind in gevaar lijkt te komen en de geboden vrijwillige hulpverlening niet (meer) voldoende is of het gezin geen hulp accepteert. Deelnemers geven apart toestemming voor het opvragen van dossiers bij verschillende justitie- en zorginstellingen, slechts 1% van onze deelnemers geeft geen toestemming voor het dossieronderzoek (N=3). **64%** van onze deelnemers tot nu toe blijkt een dossier te hebben bij de RvdK (N= 225), 35% heeft geen dossier (N= 125). Dit betekent dat een groot deel van onze onderzoeksgroep al voor het 18^e levensjaar in aanraking is geweest met jeugdzorg en justitie. Inmiddels zijn 55 dossiers doorgespit; een groot aantal van de dossiers die we opvragen komt uit het archief in Winschoten. Laura wil aan de hand van dit dossieronderzoek onder andere onderzoeken wat de uitkomst was van beschermingsonderzoeken en strafonderzoeken die de RvdK uitvoerde bij onze deelnemers tijdens hun jeugd. Dit is een onderdeel van het justitietraject van de multiprobleem jongvolwassenen; één van de drie trajecten van het Trajectonderzoek. Ook voor het onderwijstraject haalt zij informatie uit de dossiers van de RvdK: hoeveel van onze respondenten hebben te maken gehad met geregistreerd schoolverzuim en bijbehorende maatregelen? Tot slot onderzoekt zij een deel van het zorgtraject van onze deelnemers aan de hand van deze dossiers: welke zorg en hulpverlening heeft de Raad hen geadviseerd tijdens hun jeugd? Laura zal uiteindelijk voor alle jongvolwassenen die meedoen aan **H.E.T.**

onderzoek dossiers opvragen bij de RvdK en deze onderzoeksgegevens combineren met informatie uit o.a. dossiers van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Psychiatrisch Casusregister.

Samenwerking met Reclassering Nederland

AW-DNK heeft de ambitie om de groep Rotterdamse multiprobleem jongvolwassenen in 2017 voor het eerst compleet in beeld te hebben. In het kader van deze ambitie is AW-DNK een samenwerkingsverband aangegaan met Reclassering Nederland. Promovenda Laura (Trajectonderzoek) heeft hier in juni 2015 een pilotonderzoek uitgevoerd. Het belangrijkste doel van de pilot was om te bepalen hoeveel deelnemers van **H.E.T.** onderzoek bekend zijn bij de Reclassering en welke informatie relevant is voor het Trajectonderzoek. **59%** van de eerste lichte deelnemers van **H.E.T.** onderzoek (N=205) bleek een dossier te hebben bij de Reclassering. Het combineren van dossiergegevens van de Reclassering met dossiergegevens van de Raad

voor de Kinderbescherming, en dossiergegevens van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, zorgt ervoor dat we een compleet beeld van de geregistreerde criminele carrières van multiprobleem jongvolwassenen kunnen vormen. In de herfst 2015 worden de pilotresultaten geëvalueerd en maken we definitieve afspraken met Reclassering Nederland over de samenwerking.

Symposium 'Onze doelgroep in beeld'

Op 2 juli 2015 organiseerden AW-DNK en De Nieuwe Kans samen het symposium 'Onze doelgroep in beeld'. Doel van dit symposium was om de eerste tussentijdse resultaten van **H.E.T.** onderzoek terug te koppelen aan medewerkers van De

Nieuwe Kans en het Jongerenloket, samenwerkingspartners en andere geïnteresseerden. Het symposium vond plaats bij De Nieuwe Kans. Onze resultaten werden gepresenteerd door middel van drie workshops aangevuld door een workshop over de methodiek van De Nieuwe Kans (in twee rondes); de onderwerpen en belangrijkste conclusies staan hieronder in het kader weergegeven. Het symposium werd goed bezocht; er waren ongeveer 55 aanwezigen die het symposium beoordeelden met het mooie cijfer **8!** In het najaar 2015 staat het volgende symposium gepland. De presentaties die gegeven werden tijdens het symposium zijn beschikbaar via www.aw-dnk.nl.

Workshops

1. Koele kikkers & heethoofden - een deel van de groep deelnemers van H.E.T. onderzoek met antisociaal gedrag heeft een lagere harstslag bij het zien van een verdrietig filmpje. Dit zou kunnen betekenen dat ze zich moeilijk kunnen inleven in de emoties van anderen

2. Wie is het slimst? –Een vergelijking tussen 010 en 020- zeker 50% van de groep multiprobleem jongvolwassenen heeft vermoedelijk een licht verstandelijke beperking (LVB). Aanwezig waren het erover eens dat er meer aandacht moet komen voor LVB in de hulpverlening.

3. De politie is je beste vriend...?- foute vrienden kunnen de oorzaak, maar ook het gevolg zijn van delinquent gedrag bij de deelnemers van H.E.T. onderzoek.

4. Wat/Wie is De Nieuwe Kans?- De Nieuwe Kans biedt een multimodale aanpak voor multiprobleem jongvolwassenen.

Opleiding & PR

Bij AW-DNK werden de afgelopen zes maanden een groot aantal deelonderzoeken uitgevoerd in samenwerking met stagiairs van o.a. de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Deze stagiairs schreven een masterscriptie met behulp van de data van H.E.T. onderzoek. Zo werd de associatie tussen een lichtverstandelijke beperking en behandeluitval bij multiprobleem jongvolwassenen onderzocht, is er een kwalitatief onderzoek naar de invloed van sociale netwerken op crimineel gedrag uitgevoerd en werden de criminele activiteiten van onze doelgroep in kaart gebracht aan de hand van een

vragenlijst van het WODC. De stagiairs die werkten aan deze projecten zijn allen in juni-juli afgestudeerd met een heel mooi cijfer, waarmee we hen van harte feliciteren! In augustus en september zal nog een groot aantal van onze stagiairs afstuderen en wij zijn dan ook alvast gestart met het werven van een nieuwe groep stagiairs bij diverse opleidingen en universiteiten.

Op 19 en 20 maart is de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie van het VUmc, waar AW-DNK onderdeel van is, op werkbezoek geweest bij de afdeling Psychiatrie van de Universiteit Basel in Zwitserland. Theo Doreleijers (Directeur AW-DNK) is *Visiting Professor* aan deze universiteit. Het doel van de ontmoeting was kennismaking en kruisbestuiving. De drie onderzoeklijnen van **H.E.T.** onderzoek werden gepresenteerd aan onze buitenlandse collega's en er werd met veel enthousiasme nagedacht over toekomstige samenwerking.

In mei heeft één van onze huidige stagiairs, Marika Kouvelis (Ortopedagogiek-UvA), samen met Theo (Doreleijers – directeur AW-DNK), Arne (Popma – hoofd onderzoek AW-DNK) en Reshmi (Marhe- projectcoördinator) een aanvraag ingediend bij NWO voor de promotiebeurs voor leraren. Het onderzoeksvoorstel richt zich op het in kaart brengen van factoren die bijdragen aan het succesvol toeleiden van multiprobleem jongvolwassenen naar onderwijs en het voorkomen van schooluitval. Het voorstel werd in de eerste ronde positief beoordeeld maar werd helaas in de tweede ronde niet gehonoreerd door de subsidiecommissie van NWO. Het onderwerp blijft echter op de onderzoeksagenda van AW-DNK staan en in de toekomst zullen wij proberen om elders subsidiëring te verkrijgen voor dit relevante thema.

In juli is het evaluatieonderzoek naar de nieuwe Rotterdamse interventie Schoon Schip van start gegaan. Schoon Schip biedt een traject voor de groep multiprobleem jongvolwassenen die niet bereikt wordt door gemeente, zorginstellingen, justitie en de reguliere interventies. Het evaluatieonderzoek beslaat een periode van twee jaar en wordt uitgevoerd door de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie van het VUmc, in nauwe samenwerking met AW-DNK en De Nieuwe Kans. Projectcoördinator van Schoon Schip is Dr. Carmen Paalman, we zullen haar de komende tijd veel tegenkomen in het Rotterdamse werkveld!